

Magiske øjeblikke

Musikken støtter dig i alt, hvad du gør

Interview med Rodrigo Fernandez

af Erik Lyhne

April 2016

Dansk Sang har mødt Rodrigo Fernandez på et kursus foreningen Musik før Ni afholdte i Aarhus i januar 2016

CV:

Rodrigo Fernandez (f. 1970) arbejder på lærerseminariet i Traunstein (Tyskland). Her arbejder han hovedsagelig med lærerstuderende, der uddanner sig til at undervise på grundskoleniveau (6-10 år).

Rodrigo havde musik som hovedfag på det pædagogiske universitet, og efter sin anden universitetsgrad i 1996, fuldførte han sin uddannelse på Orff-instituttet i Salzburg i 2001. Efterfølgende arbejdede han primært i grundskolen og som koordinator for unge lærere. Rodrigo underviser desuden på kurser og seminarer om Orff-tilgangen i både hjem- og udland.

Hans primære tilgang inden for musik er fokuseret omkring det kreative arbejde med sange, Orff-instrumenter, bodypercussion og bevægelseslære.

Fortbildungsakademie

Hvordan er musikken en del af undervisningen i Tyskland?

I Tyskland er musikundervisning i skolen forskellig fra region til region, og det samme gør sig gældende for musikhøjskoleuddannelsen. Lærereuddannelsen foregår i to faser: Først en universitetsdel og dernæst en praktisk del, eksempelvis på seminarium. I nogle regioner har de ikke seminarieundervisning efter universitetet, men i min region er der to år på seminariet efter universitetet.

Hvad lærer eleverne primært på henholdsvis universitetet og seminariet?

På universitetet er der en akademisk tilgang, hvor man lærer at komponere sange, og hvordan man analyserer symfonier. Der er generelt en ret lille praksisdel på universitetet. Derfor får de studerende sig ofte noget af et chok, når de starter på seminariet og skal til at undervise på en skole. Det er en del af seminarieuddannelsen, at de opnår praktisk erfaring. På de to dage, hvor de er på seminariet, arbejder vi hovedsageligt med videnskab, didaktisk arbejde, pædagogik osv., men vi arbejder også med praktiske eksempler eller spiller og synger.

I Danmark har vi cirka 300-400 musiklektioner under en musikhøjskoleuddannelse. Hvordan er det hos jer?

Vi har ikke ret mange lærere i grundskolen, der har hovedfag med musik. Det betyder, at når jeg underviser en gruppe af femten elever, har jeg typisk kun én, der har musik i sin fagkombination. De studerende, der har musik, har typisk mellem seks og otte dages musik i alt gennem hele seminarieuddannelsen, så det er langt fra, hvordan I har det.

Hvilke emner er i fokus i musiklektionerne på seminariet?

Jeg er inspireret af det, jeg lærte på Orff-instituttet i Østrig, hvor drama, tale, bevægelse og musik kombineres. Hovedformålet er at udvikle en tilgang til musik, hvor alle områder respekteres - både dans, samspil, sang og musikforståelse. Én dag kan vi arbejde med, hvordan man lærer en sang, en anden dag kan være mere praktisk, eksempelvis med komposition og samspil med simple instrumenter, hvor en tredje dag kan bestå af arbejdet med musik i samspil med andre fag.

Benytter I jer kun af Orff-instrumenter på skolerne i Tyskland?

Vi har ikke andre instrumenter. Der er desværre mange skoler, der har alt for få instrumenter.

Er der musikskoler som fritidsaktivitet i Tyskland?

Der er nogle regioner, hvor forældre kan sende børn på musikskole, mens der er andre, hvor musikskolen kommer ud på skolen og underviser eleverne. Så forbindelsen mellem musikskole og skole er meget forskellig.

Det er mest børn af forældre, der allerede lægger vægt på musik, der sender deres børn i musikskole.

I Danmark er der en debat omkring de æstetiske fag – herunder musik – og hvordan de influerer på børn. Disse fag prioriteres ikke særligt højt i forhold til de objektivt målbare fag. Hvordan er det i Tyskland?

Det er altid den samme historie. Det vigtigste fag er tysk, dernæst matematik, derefter videnskab – og langt herefter kommer musik efterfulgt af kunst og dans. Det er den virkelighed, vi har – mange mennesker forstår verden ud fra PISA-undersøgelserne og ser derfor ikke umiddelbart musik som en måde at opnå bedre læring og dermed bedre PISA-resultat. Men gennem musikarbejdet kan andre fag udvikles, eksempelvis sprog. Musik har altså mange flere perspektiver, både for dig som individ, men også som del af en større gruppe. I forhold til de

voksende grupper af flygtninge opstår der et behov for øget kulturforståelse. Gennem musikken kan man både se forskelle og opdage interessante elementer i forskellige kulturer, så her bidrager musik altså også med et perspektiv.

Hvilken vigtighed har det musiske og æstetiske arbejde for børn?

Det har en afgørende betydning. Gennem musik kan der arbejdes med æstetik i flere former – både at lytte, men også at forstå musik og udvikling af musik sammen med børn. Man kan ikke kun kombinere de forskellige områder inden for musik, men også de andre kunstarter der findes og dermed arbejde med, hvordan musik er influeret af kultur, kunst og teater.

Desuden kan musikken udvikle børn til bedre læring i andre fag. Hvis man danser en polonaise, er det grundlæggende matematik – at tælle og gå i geometriske figurer.

Piaget siger, at børn er i en operationel fase, hvor de har behov for noget konkret at holde deres læring op i mod. Hvis de ikke lærer det via 'learning-by-doing', så forstår de det ikke. På tysk findes der en sproglig symbolik – ordet 'begreifen' henviser både til det at røre noget, men også til det at forstå noget. Hvis man rører noget, sætter det sig også som en forståelse i hjernen.

Hans Günther Bastian forskede i denne transfer-effekt og kunne ikke specifikt finde en sammenhæng. Hvad tænker du om det?

Udfordringen ved at undersøge transfer-effekten i forhold til musik er, at man ikke bare kan sætte det ind i en funktion. Man kan ikke sige, at et barn, der lytter til Mozart, bliver bedre til at skrive. Og det bør man heller ikke gøre. Jeg er fortaler for, at musik udvikler dig hele vejen og støtter dig i alt det du gør.

Loris Malaguzzi skrev, at et barn har 100 sprog og mister 99 af disse, når de møder skolen. Hvad tænker du om det?

Lærerne har et stort ansvar – også til at stille spørgsmål ved den måde, de har lært at være lærer på. Jeg synes generelt, man bør stille spørgsmål ved hvilke elever, man ønsker at skabe i skolen – målet er ikke at blive de bedste i PISA-undersøgelser. Det første, vi gør i skolen, er at placere elever stillesiddende i en klasse og gennemgå fag ved primært at tale til venstre hjernehalvdel. På den måde ignoreres kreativiteten. Vi har et større behov for børn, der er kreative og kan tænke i nye baner.

En måde at tænke anderledes kan være ikke at lade sig fange i klasseværelset men tage ud i andre omgivelser – i stedet for at tale om floden bør man tage ud og observere den. Der er selvfølgelig vigtig læring i klasseværelset, men hvis viden ikke er forbundet med noget konkret, vil børn ikke kunne fastholde den.

Du talte i din workshop om 'Magiske Øjeblikke' i musikken, hvordan forstår du det? Du bruger oplevelsen af et 'Magical Moment', hvordan forstår du det?

Det vigtigste er at mærke et 'Magiske Øjeblik', så det kan være svært at beskrive det. Det handler om at miste fornemmelsen af tid og sted og være opslugt af musikken. At opleve berigelsen af på samme tid selv at bidrage til samt være en del af et musik fællesskab. At få fornemmelsen af at miste kontrol og lade sig opsluge af harmonierne og rytmikken. Både at give og tage. Hvis jeg kunne ønske noget ville det være, at mange af de politikere, der sidder i vores regering, skulle komme og være sammen med os lærere og vores elever – og se med egne øjne hvordan musik kan forbedre alt det, vi beskæftiger os med, så de kan mærke, hvor vigtigt det er. Mange af dem har glemt oplevelsen af et 'Magiske Øjeblik'. Hvis de igen kunne opleve og lade sig inspirere af en sådan berigelse, ville det være godt.